

**Corpus Juris Canonici, Per Regulas Naturali Ordine
Digestas, Usuque Temperatas, Ex Eodem Jure, Et
Conciliis, Patribus, Atque Aliunde Desumptas, Expositi**

Opus, Tum In Rebus Obscuris Claritate, Tum Dispersis Collectione ac
delectu, in contrariis conciliatione, eximium, simulque Indicibus ac
Præfationibus, Notisque quamplurimis & exquisitis illustratum, ; In Tres
Tomos divisum

Complectens Prolegomena Ad Jus Canonicum In Se Et Universim
Consideratum

Gibert, Jean-Pierre

Coloniæ Allobrogum, 1735

Objectio III. Desumpta ex eo, quòd Canones, qui mentionem faciunt de
fine convocationis Synodorum, pronuntient eam fieri debere a instruendos
eos, qui Synodo intersunt, eosque ad pietatem informandos.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74413](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74413)

Burdigalensis Archiepiscopi factæ apud Coprinicum anno 1260. LABBÆUS putat *Coprinicum* significare *Cognac*. Eodem modo illam vocem interpretatur *Bochel* in Tabula rerum, quæ suum opus continet anno 1262.

Secundò: inter Constitutiones prolatas in Objectione, ut unicè Episcopis attributas, quædam sunt, quæ continent verba, quæ ostendunt Secundum Ordinem illarum Constitutionu n fuisse participem. Tales sunt 1. Statuta *Odonis DE SULLY*. Numeris enim primo & secundo Capitis II. legitur, finitâ Lectione præceptorum Synodaliu, deliberandum fore, quæ sint addenda Capitula; quæ verba duas res continent, quæ multum Secundo Ordini favent. Primo, quia Statuta attributa unicè Episcopo, in inscriptione, Præcepta Synodi vocantur. Secundò, quia Synodus debet examinare quanam additiones sint faciendæ rebus lectis. Tales adhuc sunt Constitutiones Archiepiscopi Cantuariensis, in Inscriptione, unicè huic Archiepiscopo attributæ; præfatio enim innuit eas factas fuisse *deliberato consilio*; porro, consilium illud aliud non videtur, quàm illud Secundi Ordinis, quo constabat Synodus.

Tertiò: hæ Constitutiones nomine donantur Constitutionum Synodi Cantuariensis, quod potest dici de Constitutionibus Wigorniensibus Gallicè *Wester* Santonensibus, Gallicè, *de Saintes*, Pictaviensibus, Exoniensibus, Gallicè, *Excester*, Dunelmensibus, Gallicè, *Durham*, prolatis, quod nomen ipsis minimè convenit, si nullo modo earum particeps fuerit Secundus Ordo.

Quarid: Constitutiones Concilii Lateranensis IV. Conciliorum Lugdunensium I. & II. Viennensis, tribuntur Papæ, qui iis præfuit. Unde oriuntur hæ Inscriptiones tam frequentes Caput Corporis juris, INNOCENTIUS III. in Concilio Lateranensi Generali: INNOCENTIUS IV. in Concilio Generali Lugdunensi: GREGORIUS X. in Concilio Generali Lugdunensi; CLEMENS V. in Concilio Viennensi. Porro; nemo, saltem sanæ mentis; dixerit istorum Conciliorum Patres, nullo modo participes fuisse rerum his in Conciliis gestarum.

OBJECTIO II.

Eruntur de Statutis Synodalibus, quæ videntur innuere, ea jam facta, ad Synodum lata fuisse; eaque duntaxat in Synodo fuisse lecta, & promulgata.

A pud omnes constat, inquit, ut Secundi Ordinis in Diœcesana Synodo minuatur auctoritas, multa esse Statuta, quæ cum mentionem faciunt de rebus in Synodo gestis, solummodo dicunt, ea in Synodo lata fuisse, vel promulgata. Talia sunt, inter alia 1. Statuta Wigorniensis Episcopi, in Synodo sua, in Cathedrali Ecclesiâ promulgata anno 1240.

2. Constitutiones Santonenses anno 1282. promulgatæ in Synodo Paschali. 3. Constitutiones Synodales D. GILBERTI, Episcopi Cicestrensis, Gallicè, *Cicestre*, lectæ & publicatæ in Concilio Synodali. Idem dici potest de Statutis ejusdem Diœcesis anni 1292. Statuta & adjectiones Cicestrensis Episcopi, publicatæ in majori Ecclesiâ in Synodo ibidem celebrata. 4. Constitutiones Episcopi Santonensis 1298. promulgatæ in Synodo hyemali. 5. Constitutiones Pictavienses 1367. promulgatæ & lectæ in Synodo, celebrata per AMERICUM.

Idem dici debet de Constitutionibus factis anno 1377. per Reverendissimum in Christo Patrem ac Dominum BERTRANDUM, Episcopum Pictaviensem, & publicatæ in Synodo. Idem pariter asseri

Tom. I.

potest de Statutis ab ITERIO editis anno 1396. vox enim *Editus* hic usurpata, significat sæpè *Promulgatus*.

Hæc tria ultima exempla desumuntur è Tabula rerum à *Bochel* adhibitatum suis in *Decretis Ecclesiæ Gallicanæ*. Facile foret proferre multa alia exempla, quia Inscriptio majoris partis Synodaliu Statutorum recentiorum nihil aliud continet præter has voces *Lectorum & Promulgatorum in Synodo*. Verum facta objecta sufficienter probantur. Huic objectioni tribus modis responderetur. Primo: eadem Statuta potuerunt facta fuisse, & promulgata, in Synodo; hæc enim duo minimè videntur infociabilia, idque adeò verum est, ut Inscriptio Statutorum Santonensium anni 1280. asserat, ea facta fuisse, & promulgata, in Synodo; sicut non potest concludi, ea non promulgata fuisse in Synodo, ex eo, quod Inscriptio innuat solummodo ea in illa facta fuisse. Multa adhuc ejusdem rei in prima Objectione extant exempla. Ita, pariter, minimè inferri potest, Statuta non facta fuisse in Synodo, ex eo, quod Inscriptio duntaxat ferat, illa Statuta in Synodo fuisse promulgata.

Secundò: inter Statuta Synodalia ejusdem Diœcesis, quædam extant, quorum Inscriptio fert, ea facta & promulgata fuisse in Synodo. Talia sunt Statuta Santonensia anni 1280. & alia, quorum Inscriptio duntaxat dicit, ea fuisse in Synodo promulgata. Statuta Santonensia anni 1284. & ejusdem Diœcesis Statuta anni 1298.

Tertiò: extant Statuta Synodalia omninò deprompta ex Conciliis præcedentibus; Talia sunt Statuta HERRARDI, Archiepiscopi Turonensis, deprompta ex *Capitularibus* Regum Franciæ, &, quoad illa Statuta, sufficit ea promulgari in Synodo, eam ob causam contentus fuit ea legi in Synodo anni 858.

OBJECTIO III.

Desumpta ex eo, quod Canones, qui mentionem faciunt de fine Convocationis Synodorum pronuntiant eam fieri debere ad instruendos eos, qui Synodo intersunt, eosque ad pietatem informandos.

Constat certè apud omnes, inquit aliqui, à Secundo Ordine, in Diœcesana Synodo, nullam exerceri auctoritatem, si duntaxat convocatur, ut instruatur & ad virtutem exercentur. Porro Canones extant, qui nullum alium finem tribuunt Diœcesanæ Synodo, quàm instructionem eorum, qui ad eam convocantur. Tale est Primum Concilium *Oscense*, habitum anno 598. Regnante RECAREDO, Hispaniæ Rege. Verba Concilii sum relaturus, ut unicuique constet Objectionis propositæ vis: *In Nomine Domini nostri Jesu Christi convenientes in unum, Concilio Oscensi hoc Synodus Sancta fieri elegit, ut annis vicibus unusquisque nostrum omnes Abbates Monasteriorum vel Presbyteros, & Diaconos sua Diœcesis, ad locum, ubi Episcopus elegerit, congregare præcipiat, & omnibus regulam demonstret ducendæ vitæ, cunctosque sub Ecclesiasticis Regulis adesse præmoneat, quousque etiam parcimonie & sobrietatis, atque veridicæ castimonie honestorum Virorum testimonium fama commendat.*

Ad hujus Objectionis solutionem, suam in mentem revocare sufficit Canones, qui Synodos, multos ob alios fines, congregari nos docent; quàm propter Instructionem eorum, qui aderant; præcipuumque Synodorum finem alium non esse, quàm Statuta condere, quibus abusus emendantur, & mores corrigentur, & controversiæ dirimerentur spectantes materias Ecclesiasticas, sive

M 3

inter

inter Societates, five inter privatos. Porro: cum res propter plures fines diversos fieri potest, extantque Canones, qui de uno duntaxat illorum finium mentionem faciunt, nempe instructione, non potest concludi, eos, qui Statuta condiderunt propter solam instructionem, ea condidisse, quia de industria, alias rationes silentio prætermiserunt peculiari de causa nobis ignota. *Oscensis* autem, Gallicè, *Avesca*, est Episcopatus Suffraganeus Archiepiscopatus *Cesar-Augustani*, Gallicè, *de Sarragoce*.

OBJECTIO IV. & V.

Desumpta ex non usu, aut abrogatione Canonum, qui asserunt auctoritatem Secundi Ordinis in Diœcesana Synodo, & ex præscriptione Episcoporum adversus secundum Ordinem.

Objectiones proponendæ majoris sunt ponderis, quam præcedentes; impugnant enim Testimonia positiva superius relata; & si aliquo nituntur fundamento, prorsus ruent omnia, quæ in gratiam Secundi Ordinis auctoritatis dicta sunt; sin autem, Testimonia allata pro Secundi Ordinis auctoritate, inconcussa manent, nullius erunt ponderis Objectiones modò proponendæ. Porro observandum, eas niti Argumento negativo, quod positivis Argumentis cedere debet. Junguntur simul hæ duæ Objectiones, quia objectum factum in Quarta, Quinta Objectioni fundamentum præbet; Præscriptio enim supponit non-usum Canonum contrariorum Juribus, quæ præscripta aliquis contendit.

Necessarium ergò est his duabus Objectionibus minime sejunctis, quidquid roboris habent, dare.

Non usus, aut abrogatio Canonum, aut Statutorum Synodaliùm, in gratiam auctoritatis Secundi Ordinis, probari potest usu contrario per Quadraginta annos minime interrupto, actibus conformibus his Canonibus, nec turbato reclamazione eorum, quorum intererat. Porro, audacter affirmari potest à Quadraginta annis & amplius nullam in Synodo Diœcesana auctoritatem exerceri, si vè pro solutione difficultatum exortarum per annum de Doctrina, Morali, Disciplina; si vè pro judicio Litium, si vè denique pro Conclusionibus Decretorum aut Statutorum faciendorum: Episcopi enim sibi reservarunt jus solvendarum difficultatum: soli Statuta condunt, & Officialibus Lites committuntur. Et quamvis sapè inter se non conveniant Episcopi, hoc in puncto unanimes & firmi sunt. Sic hæc praxis actibus contrariis non turbatur, quia nulla reclamationis, ex parte Secundi Ordinis sunt monumenta.

Ex hac praxi naturaliter sequitur Episcoporum præscriptio contra Secundi Ordinis in Diœcesana Synodo auctoritatem: ad eam enim astruendam, sufficit possessio Quadraginta annorum nec interrupta, nec turbata. Hæc sunt, quæ contra Secundi Ordinis auctoritatem proponi solent, quæ ut solvantur facilius, multa sunt observanda.

Primò: certum est nullum esse Canonem, qui formaliter derogat Statutis, quæ clarè Secundo Ordini tribuunt auctoritatem in Synodo Diœcesana, vel iis, quæ supponentia Secundum Ordinem in Synodo Diœcesana auctoritate gaudere, illius possessionem approbant: in quo Episcopos superat Ordo Secundus, cujus auctoritas legibus positivis roboretur, nullamque Legem proferre possint Episcopi, quæ Secundi Ordinis in Synodo Diœcesana auctoritatem destruat.

Non potest objici, Cardinalium declarationes extare, quæ positivè affirmant, posse ab Episcopo Statuta condi sine sui Cleri consensu: hæ enim declarationes nullibi admittuntur, & quoad Galliam, parvi sunt ponderis; quia plerumque nituntur sen-

tentiis contrariis Regni Gallicani effatis. Verùm, quando hæ declarationes alicujus essent apud nos momenti, non omninò destruerent Secundi Ordinis in Synodo Diœcesana auctoritatem; cum ipsi relinquere jus sententiæ & consilii, diversum à jure consensu, ex eo, quod quisque teneatur eos sequi, qui consensus jure gaudent; quod dici non potest de iis, qui gaudent voce duntaxat consilii. Præterea, declaratio prolata data fuit die 27. Aprilis anni 1592. ante Editionem *Pontificalis Romani* à CLEMENTE VIII. facti anno 1596. & ante Editionem factam jussu URBANI VIII. anno 1644. in quibus supponitur Secundum Ordinem jus habere approbandarum Constitutionum Synodaliùm, ut probatum fuit *Capite XII*.

Undè sequitur, quod, si aliqui Doctores Ultramontani docent ab Episcopo fieri posse Statuta Synodalia, absque consensu & Cleri approbatione, parum habeat sententiæ hæc auctoritatis; quia credendum est hanc opinionem his declarationibus niti.

Secundò: Pontificale modo prolatum, & quod tantoperè Secundi Ordinis auctoritati favet, in Diœcesana Synodo generaliter in Occidente admittitur, quin etiam in Gallia, exceptis his, quæ Usibus & Libertatibus Gallicanis adversantur. Porro, factum, de quo hic agitur, nec usum nec Libertates Gallicanas lædit.

Tertio: ut non usus, qui supponitur durasse per Quadraginta annos & ultra, potuisset abrogare Canones, qui Secundi Ordinis auctoritati favent, oporteret, ut potuisset Secundus Ordo publicè reclamare; quod facile non potest probari: una enim ex parte, major numerus hominum Secundi Ordinis, quibus constat Synodus Diœcesana, resultat ex Parochis, vel Vicariis; ex altera parte, longum effluxit tempus, per quod multi vixerunt Vicarii, qui poterant amoveri, qui magna ex parte indignissent, nisi Beneficia possedissent, hi autem, cum possint revocari ad nutum Episcopi, aut aliorum, qui ab Episcopo dependebant, non ausi fuissent querelas deferre, quod multa illis inconsultis acta fuissent. Quoad Parochos, qui amoveri non poterant, alii coacti fuissent silentium servare; quia ab Episcopo Beneficium, quod possidebant, accepissent. Hi quia Beneficium aliud majoris redditus sperabant. Aliundè, ferè omnes Parochi, & bonis & auctoritate sunt destituti. Episcopi verò divites, potentes, & hoc modo metus Parochis silentium imponere poterant; & si aliqui loqui voluissent, eos sibi adjunxissent Episcopi, vel suis viribus dissidentes se silentium servare teneri credidissent. Possent quoque venisse per spatium Quadraginta annorum, multis in Diœcesibus, vixisse Prælatos luminibus, prudentia, & pietate tam conspicuos, ut credidisset Secundus Ordo nihil à se prudentius agi posse, quam in omnibus eorum Decreta sequi; quæ agendi ratio fuisset quasi cessio jurium ad tempus, quod tempus deberet deduci è quadraginta annis. Quin etiam, è spatio Quadraginta annorum deduci debet tempus, quo Prælati supremæ auctoritatis Diœceses suas rexissent.

Quartò: non constat apud omnes, Episcopos posse præscribere jus regendarum suarum Diœcesum, nec teneri petere consensum vel consilium Secundi Ordinis. Ex una enim parte, à CHRISTO duos Ordines fuisse institutos in Ecclesiâ, nempe duodecim Apostolorum Ordinem, & Ordinem Septuaginta duorum Discipulorum. Nec minis certum est, Discipulis successisse Presbyteros, quam Apostolis Episcopos; justaque est credendi causa, utrumque Ordinem institutum fuisse ad regendam Ecclesiam; Primus cum auctoritate, Secundus cum dependentia. Videtur enim, Ecclesiam fuisse gubernatam ab Apostolis conjunctim cum Discipulis. Cum illis Judæ Successorem elegerunt: cum